

Sygn. akt *IV U 578/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Guniewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z dnia 15/03/2017 r. znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 15/03/2017r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. B. prawo do emerytury poczynając od dnia 9 września 2016r. oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.-

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na rzecz wnioskodawcy S. B. kwotę: 180zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV U 578/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 listopada 2017r.

Decyzją z dnia 15 marca 2017 r. znak sprawy: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił wnioskodawcy S. B. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu powyższego wskazano, iż wnioskodawca nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego a jedynie 21 lat 6 miesięcy i 28 dni oraz nie wykazał 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach a jedynie 12 lat 11 miesięcy i 19 dni.

Organ rentowy nie uwzględnił do ogólnego stażu pracy okresów pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców od 14 sierpnia 1971 r. do 31 sierpnia 1973 r., od 21 czerwca 1975 r. do 22 kwietnia 1976 r. oraz od 12 kwietnia

1978 r. do 22 listopada 1979 r. ponieważ nie przedłożono dowodów, na podstawie których można stwierdzić, że w tym okresie rodzice wnioskodawcy opłacali za niego jako domownika składkę do (...).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył S. B. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Uzasadniając odwołanie wnioskodawca podkreślał, że w okresach od 14 sierpnia 1971 r. do 31 sierpnia 1973 r., od 21 czerwca 1975 r. do 22 kwietnia 1976 r. oraz od 12 kwietnia 1978 r. do 22 listopada 1979 r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców wykonując nie tylko roboty polowe, ale również, niezależnie od pory roku, obrządek inwentarza. Wywodził, że w spornym okresie nie istniał obowiązek opłacania składek za domowników, stąd też ta okoliczność pozostaje bez znaczenia dla zasadności zaliczenia do okresów składkowych (uzupełniających) jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. W dalszej części odwołania wnioskodawca domagał się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów w których pracował na budowach eksportowych w C. i N. tj. od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r., od 23.05.1990 r. do 28.04.1991 r., od 01.06.1991 r. do 31.12.1991 r., od 1.02.1992 do 31.01.1993r., od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r. od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wnosił o jego oddalenie podtrzymując twierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

S. B. urodził się (...) W dniu 9 września 2016r. złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(Dowód: akta organu rentowego)

Organ rentowy, na podstawie dowodów załączonych do wniosku, uznał za udowodniony ogólny staż pracy w wymiarze 21 lat 6 miesięcy 28 dni. Ponadto za udowodniony, uznano też staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 12 lat 11 miesięcy i 19 dni.

(Dowód : akta organu rentowego – decyzja z dnia 15.03.2017 r.)

Kwestią sporną było zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresach: od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r., od 23.05.1990 r. do 31.12.1991 r., od 1.02.1992 do 31.01.1993r., od 18.02.1993 r. do 15.05.1993 r., od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r. od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r. Sporną jest również kwestia pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresach od 14 sierpnia 1971 r. do 31 sierpnia 1973 r., od 21 czerwca 1975 r. do 22 kwietnia 1976 r. oraz od 12 kwietnia 1978 r. do 22 listopada 1979 r.

Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r. świadczył pracę na rzecz Centrali Handlu Zagranicznego Budownictwa (...) Oddział w R. przebywając na budowie eksportowej w (...) P. (C.). W tym zakładzie pracy wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku monteru rusztowań rurowych. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, po ok. 10 godzin dziennie. Praca wnioskodawcy polegała na stawianiu rusztowań wokół budynku, a następnie sprawdzaniu ich właściwego zabezpieczenia. Była to praca wyłącznie na wysokościach. Wnioskodawca uczestniczył wówczas w budowie 6 piętrowego budynku dla T..

(Dowód: zeznania świadka T. M., zeznania wnioskodawcy S. B., dokumentacja z akt sprawy i akt organu rentowego w tym m. in. świadectwo pracy z 17 maja 2004 r., umowa o pracę, zaświadczenie z dnia 11 czerwca 2003 r.)

W okresie od 23.05.1990 r. do 28.04.1991 r. wnioskodawca był zatrudniony (...) S.A. w R. i pracował na budowie eksportowej w R. W tym zakładzie pracy wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku cieśli budowlanego. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Na skutek porozumienia zakładów wnioskodawca został przekazany do (...) Sp. z o. o. Z firmy tej był delegowany do pracy na budowie eksportowej w N.. Pracował tam stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach od 1.06.1991 r. do 31.07.1991r., od 1.09.1991 r. do 31.12.1991 r. oraz od 1.02.1992 r. do 31.01.1993 r. W ramach zatrudnienia wnioskodawca świadczył prace na stanowisku cieśli budowlanego uczestnicząc w budowie

6 piętrowego budynku. Praca ta polegała na szalowaniu dużych blatów, które następnie dźwigiem wynoszone były w górę, zbrojone i betonowane.

(Dowód: zeznania świadków W. W. i T. M. oraz zeznania wnioskodawcy S. B., dokumentacja z akt osobowych wnioskodawcy w tym umowa o pracę z dnia 22 maja 1990 r., zaświadczenie z dnia 29 kwietnia 1991 r., zaświadczenie z dnia 17 grudnia 2003 r.)

W dalszej kolejności Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresach od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r. od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r. pracował na budowie eksportowej w N.. Był tam delegowany przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o. o. w R.. W tym zakładzie pracy wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku cieśli budowlanego. Prace tą wykonywał na wysokości. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(Dowód: zeznania świadka W. W., zeznania wnioskodawcy S. B., dokumentacja z akt sprawy oraz akt organu rentowego w tym świadectwa pracy z dnia 5 stycznia 1996 r., świadectwo pracy z dnia 2.06.1997 r., zaświadczenie z dnia 12.02.2004 r., zaświadczenie z dnia 29.06.1998 r.)

Wnioskodawca w okresach od 14.08.1972 r. do 31.08.1973 r., od 21.06.1975 r. do 22.04.1976 r. oraz od 12.04.1978 r. do 22.11.1979 r. pracował w gospodarstwie rolnym swojej matki M. B.. Gospodarstwo to położone było w miejscowości W.. W spornym okresie miało ono powierzchnię gruntu rolnego 1,28 ha i 0,09 ha gruntu leśnego. Rodzice wnioskodawcy objęci byli ubezpieczeniem społecznym rolników i z tego tytułu opłacali należne składki. Matka wnioskodawcy nie pracowała zawodowo natomiast ojciec dorabiał jako zdun, budując piece, stąd też często nie było go w domu .

Wnioskodawca był zameldowany na pobyt stały w miejscowości W. w okresie od 14 sierpnia 1956 r. do 5 listopada 1982 r. W spornym okresie wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym matki. Wykonywał obrządek przy zwierzętach domowych oraz prace na roli (np. grabił siano, woził zboże) Wnioskodawca pracował najmniej 4-5 godzin dziennie a niekiedy dłużej.

Dowód: zeznania świadków Z. H., E. S., B. S., zeznania wnioskodawcy S. B., dokumentacja w aktach organu rentowego w tym zaświadczenie Starosty Powiatu (...) z dnia 3 sierpnia 2016 r., informacja Wójta Gminy N. z dnia 3 sierpnia 2016 r., zaświadczenie Wójta Gminy N. z dnia 3 sierpnia 2016 r.

Sąd dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie wskazanych dowodów.

Sąd dał wiarę zgromadzonym dokumentom, gdyż zostały sporządzone przez powołane do tego organy, w przepisanej formie, w ramach posiadanych kompetencji a ich treść nie budzi wątpliwości Sądu.

Sąd dał wiarę dowodom z zeznań świadków W. W. i T. M. gdyż są to osoby, które w spornych okresach zatrudnienia w ww. zakładach pracy pracowały z wnioskodawcą, a zatem mają najlepszą wiedzę o tym, jakiego rodzaju czynności wykonywał wnioskodawca na zajmowanych stanowiskach pracy. Zeznania ich są rzeczowe, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają. W korelacji z treścią zebranych w sprawie dokumentów, wiarygodność tych zeznań nie budzi wątpliwości. W powyższym kontekście również zeznania wnioskodawcy S. B. nie budzą wątpliwości Sądu, albowiem są one zgodne z zeznaniami ww. świadków.

Sąd Okręgowy dał również wiarę zeznaniom świadków Z. H., E. S. oraz B. S. w zakresie wskazanych przez nich okoliczności dotyczących pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz zakresu jego obowiązków. Zeznania tych świadków są jasne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Sąd nie znalazł żadnych okoliczności, które przemawiałyby przeciwko przyznaniu im waloru wiarygodności, ponadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji zalegającej w aktach sprawy. W powyższym kontekście, walor wiarygodności należało także przyznać zeznaniom wnioskodawcy S. B..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie uprawnień wnioskodawcy S. B. do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Spornym w sprawie było zarówno posiadanie przez wnioskodawcę 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r., a także 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych. Spornym między stronami było zatrudnienie wnioskodawcy w okresach od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r., od 23.05.1990 r. do 31.12.1991 r., od 1.02.1992 do 31.01.1993r., od 18.02.1993 r. do 15.05.1993 r., od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r. od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r. Sporną jest również kwestia pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresach od 14 sierpnia 1971 r. do 31 sierpnia 1973 r., od 21 czerwca 1975 r. do 22 kwietnia 1976 r. oraz od 12 kwietnia 1978 r. do 22 listopada 1979 r.

Zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku określonego w art. 32 ustawy emerytalnej, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęli oni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymagany według przepisów dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (dla mężczyzn), mają 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie przystąpili do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego i pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.Nr 8, poz. 43 ze zm.) , do którego odsyła art. 32 ustawy emerytalnej określają niższy wiek emerytalny, rodzaje prac i stanowisk oraz warunki na podstawie których przysługuje prawo do emerytury. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia emerytury przez pracownika, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, jest spełnienie łącznie następujących przesłanek z § 3 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia, tj. dla mężczyzn osiągnięcie wieku 60 lat, posiadanie okresu zatrudnienia w wysokości 25 lat, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczonymi do okresów zatrudnienia oraz legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Stosownie do w/w rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionych według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy przy tym zauważyć, że o tym czy praca był wykonywana w szczególnych warunkach decyduje nie stanowisko, lecz wykonywane czynności. Ustalenie zatem, jakie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek do przyznania dochodzonego świadczenia (z uzasadnienia wyroku SN z dnia 21.04.2004r., II UK 337/03, OSNP 2004/22/392).

Należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 9 kwietnia 2009 r. sygn. akt I UK 316/08 w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (art. 473 k.p.c.). Należy wprawdzie stwierdzić, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach organ rentowy stwierdza na podstawie wystawianych przez zakład pracy świadectw pracy, jednakże pracownik nie może ponosić ujemnych konsekwencji za niedokładności w określaniu stanowisk pracy przez pracodawcę, albo braku wystawienia stosownych zaświadczeń, jeżeli w sposób niebudzący wątpliwości wykaże wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem wnioskodawcy nie może zatem ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych

warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny czy praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie.

Należy podkreślić, że w niniejszej sprawie wnioskodawca S. B., w sposób bezsporny udowodnił, że w okresie od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r. świadczył pracę na rzecz Centrali Handlu Zagranicznego Budownictwa (...) Oddział w R. przebywając na budowie eksportowej w (...) P. (C.) Wykonywał wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę montera rusztowań rurowych. Ponadto wnioskodawca wykazał, że w okresie 23.05.1990 r. do 28.04.1991 r. był zatrudniony (...) S.A. w R. i pracował na budowie eksportowej w R. w charakterze cieśli budowlanego. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Na skutek porozumienia zakładów wnioskodawca został przekazany do (...) Sp. z o. o. Z firmy tej był delegowany do pracy na budowie eksportowej w N.. Pracował tam stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresach od 1.06.1991 r. do 31.07.1991 r., od 1.09.1991 r. do 31.12.1991 r. oraz od 1.02.1992 r. do 31.01.1993 r. W ramach tego zatrudnienia wnioskodawca również świadczył prace na stanowisku cieśli. Ostatecznie wnioskodawca udowodnił, że pracę cieśli wykonywał również w okresach od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r. od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r. kiedy to pracował na budowie eksportowej w N.. Był tam delegowany przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o. o. w R.. Wnioskodawca udowodnił też, że wszystkie w/w prace wykonywał na wysokości.

Dowodami przesądzającymi takie ustalenia Sądu były nie tylko zeznania świadków i samego wnioskodawcy, ale także dokumentacja zalegająca w aktach sprawy, aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy. Podkreślić należy, że praca montera rusztowań rurowych oraz praca cieśli wykonywana na wysokości zalicza się do prac o których mowa w wykazie A, dziale V, poz. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - jako prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości. Dodatkowym argumentem przemawiającym za słusnością zakwalifikowania wskazanych wyżej prac wnioskodawcy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach jest zarządzenie Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty, gdzie za prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostały uznane prace montera urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości, cieśli wykonującego prace na wysokości jako prace w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A Działem V poz. V punkt 1 i 3. Zarządzeniem resortowym, co dotyczy również powyższego zarządzenia, odmawia się mocy źródła prawa w obecnym porządku konstytucyjnym, jednakże z drugiej strony nie można stwierdzić, że nie mają żadnego znaczenia, gdyż mogą wskazywać, które prace w poszczególnych resortach były zaliczane do prac w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze (patrz wyrok SN z dnia 24.09.2014r. III UK 196/13). Zarządzeniem resortowym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno -porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W przypadku, gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny, a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy lub urządzenie, to oczywistym dla Sądu jest, że nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w rozporządzeniu, a stypizowanym w przepisach resortowych.

W tym też kontekście, Sąd posiłkowo kierując się zawartymi w przedmiotowym zarządzeniu szczegółowymi wykazami prac, jakie wykonywał wnioskodawca, uznał, że wnioskodawca świadczył pracę o której mowa w wykazie A Dziale V, poz. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd zatem na podstawie niebudzących wątpliwości dowodów z zeznań świadków i zeznań wnioskodawcy, a także na podstawie dokumentów zalegających w aktach sprawy, aktach organu rentowego oraz aktach osobowych

wnioskodawcy stwierdził, iż niesłuszne było stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Uwzględnienie bowiem uznanego przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat 11 miesięcy i 19 dni oraz spornych okresów zatrudnienia od 28.07.1986 r. do 19.12.1987 r., od 23.05.1990 r. do 28.04.1991 r., od 1.06.1991 r. do 31.07.1991 r., od 1.09.1991 r. do 31.12.1991 r., od 1.02.1992 r. do 31.01.1993 r., od 11.05.1995 r. do 20.06.1995 r., od 01.09.1995 r. do 18.11.1995 r. oraz od 9.01.1997 r. do 31.05.1997 r. pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca posiada udowodniony co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach.

Sąd czyniąc ustalenia w sprawie, uwzględniając wnioski strony odwołującej się, przeprowadził również postępowanie dowodowe na okoliczność wykonywania przez S. B. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, po ukończeniu przez niego 16 roku życia. Nadmienić przy tym należy, iż zgodnie z przepisem art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia i traktuje się je, z zastrzeżeniem art. 56 ustawy emerytalnej jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy emerytalnej, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej nie wyznacza warunków, od których wystąpienia uzależnia się uznanie okresu pracy w gospodarstwie rolnym, jako okresu składkowego (uzupełniającego). Jednakże w licznych orzecznictwie, ukształtował się pogląd, że o uwzględnieniu, przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed 1.01.1983r.), przesądza wystąpienie dwóch okoliczności, a mianowicie: wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej domownika z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy tj. minimum 4 godziny dziennie (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 03.07.2014r., sygn. akt: III AUa 184/14). Przesłanką zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym jest znaczący dla funkcjonowania tego gospodarstwa wymiar czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 6.06.2013r., sygn. akt: II UK 368/12).

Odnosząc się zatem do przesłanek warunkujących uznanie pracy w gospodarstwie rolnym za uzupełniający okres składkowy należy wskazać, iż ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie pozwalają na przyjęcie stanowiska, że w okresach od 14.08.1972 r. do 31.08.1973 r., od 21.06.1975 r. do 22.04.1976 r. oraz od 12.04.1978 r. do 22.11.1979 r. wnioskodawca świadczył pracę w gospodarstwie rolnym rodziców (matki). Praca ta miała znaczący wymiar dla funkcjonowania tego gospodarstwa, a czas wykonywanej pracy przekraczał dziennie 4 godziny. Zakres obowiązków, który nakreślił wnioskodawca oraz zeznający w sprawie świadkowie, bezsprzecznie uprawnia do zajęcia stanowiska, że S. B. rzeczywiście świadczył pracę w gospodarstwie matki, w wymiarze większym niż 4 godziny dziennie, a więc spełnił warunki uprawniające do zaliczenia tego okresu do ogólnego stażu pracy jako okresu składkowego - uzupełniającego. Uwzględnienie tych okresów, pozwala natomiast na przyjęcie że wnioskodawca posiada wymagany 25 letni okres zatrudnienia na dzień 31 grudnia 1998 r.

Odnosząc się do ponoszonej przez organ rentowy kwestii opłacania składek należy zauważyć, iż dopiero od 1 stycznia 1983 r. wprowadzono obowiązek ubezpieczenia społecznego także domowników rolnika i to od tej daty jednym z kryteriów uzupełniania stażu powszechnego okresami pracy w gospodarstwie rolnym jest opłacenie składki za dany okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Tematykę opłacania składek w odniesieniu do ubezpieczenia społecznego rolników i domowników normowały przepisy rozdziału 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. u.s.r.i., zatytułowanego "Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników" oraz tak samo zatytułowanego rozdziału 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. Wynika z nich, iż okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 stycznia 1983 r. mogą być uwzględnione w okresie zatrudnienia ubezpieczonego jeżeli podlegał on jako domownik obowiązkowi ubezpieczenia z tego tytułu i zostały za niego opłacone składki na ubezpieczenie społeczne

rolników indywidualnych (do 31 grudnia 1990 r.) lub na ubezpieczenie społeczne rolników (po 31 grudnia 1990 r.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r. sygn. akt II UKN 230/98)

Reasumując, poczynione przez Sąd ustalenia bezsprzecznie pozwalają na stwierdzenie, że w dacie wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca spełniał wymóg stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach i ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Należy zauważyć, iż wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do uzyskania prawa do emerytury od dnia złożenia wniosku tj. od 9 września 2016 r. dlatego też sporne świadczenie zostało przyznane od tej właśnie daty.

Skutkiem powyższego Sąd uwzględnił odwołanie i stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W., przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 9 września 2016 roku.

Sąd Okręgowy pragnie również wskazać, że do zasad przyznawania i wypłacania świadczeń emerytalno-rentowych zastosowanie ma art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie, z którym, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, przy czym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (ust. 1a). W niniejszej sprawie, jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, niezbędnym dla wyjaśnienia okoliczności spornych w sprawie było przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków oraz wnioskodawcy i dopiero tak zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na wydanie rozstrzygnięcia, co powoduje, iż nie można uznać, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewyjaśnienie wszystkich okoliczności spornych w sprawie.

Orzeczenie o kosztach w punkcie II sentencji wyroku, znajduje postawę w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie, z którymi strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W przedmiotowej sprawie kosztami poniesionymi przez S. B. były koszty wynagrodzenia reprezentującego go w sprawie profesjonalnego pełnomocnika, które zgodnie z § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), wynoszą 180 zł.